

Opinia Prezesa
Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji
nr 39/2015 z dnia 18 lutego 2015 r.
o projekcie programu „Program zdrowotny – świadczenia z zakresu
medycyny sportowej na lata 2015 - 2020” gminy Pszczyna

Po zapoznaniu się z opinią Rady Przejrzystości negatywnie opiniuję projekt programu polityki zdrowotnej „Program zdrowotny – świadczenia z zakresu medycyny sportowej na lata 2015 - 2020” miasta Pszczyna.

Uzasadnienie

Przesłany do oceny projekt nie jest typowym programem zdrowotnym i brakuje wielu niezbędnych informacji, na podstawie których możliwa byłaby ocena zgodna z zasadami HTA.

Brak jest określenia dokładnego zakresu świadczeń, minimalnego wieku uczestnictwa w programie, liczebności populacji docelowej oraz kompetencji realizatora programu.

Brakuje informacji o kosztach jednostkowych, a w związku z nieustaleniem liczebności populacji docelowej niesprecyzowane są również koszty całkowite.

Warto również podkreślić, że na podstawie art. 27 ust. 8 Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wykonywanie badań z zakresu medycyny sportowej obejmujących dzieci i młodzież do ukończenia 21. roku życia oraz zawodników pomiędzy 21. a 23. rokiem życia, którzy nie otrzymują wynagrodzenia w związku z uprawianiem sportu, jest świadczeniem gwarantowanym, a skierowanie na badania wstępne do uprawiania danej dyscypliny sportu wydaje lekarz POZ.

Przedmiot opinii

Przedmiotem niniejszej opinii jest projekt programu zdrowotnego, mający na celu udzielanie przez poradnię sportowo-lekarską bezpłatnych świadczeń zdrowotnych. Nie wskazano dokładnego zakresu świadczeń. Program adresowany jest do dzieci i młodzieży do ukończenia 21 r. ż. z terenu Gminy Pszczyna. Nie wskazano liczebności populacji docelowej. Program ma być realizowany w latach 2015–2020. Brakuje informacji o budżecie programu.

Ocena projektu programu polityki zdrowotnej gminy Pszczyna

Znaczenie problemu zdrowotnego

Przesłany przez wnioskodawcę projekt nie jest typowym programem zdrowotnym. Problem zdrowotny nie został opisany przez wnioskodawcę. Tytuł projektu, oraz cel główny sugerują, że przedmiotem programu będzie udzielania świadczeń z zakresu medycyny sportowej polegających na wydawaniu orzeczenia o zdolności do uprawiania danego sportu przez dzieci i młodzież do 21 roku życia.

Brakuje wielu niezbędnych informacji na podstawie, których możliwa byłaby ocena zgodnie z zasadami HTA.

Wnioskodawca załączył tabelkę z której wynika, że w latach poprzednich program również był realizowany. W 2010 udzielono 73 porady lekarskie, natomiast w latach 2011, 2012, 2013 odpowiednio: 275, 314, 235. Brakuje jednak informacji jaki był zakres porad, oraz kto je udzielał. Program zakłada także wydawanie orzeczenia o zdolności do uprawiania danego sportu, więc wydaje się zasadnym aby wnioskodawca dołączył również liczbę orzeczeń jaka została wydana w ramach poprzednich edycji programu.

Populacja docelowa

Działania skierowane mają być do dzieci, oraz młodzieży do 21 roku życia. Wnioskodawca nie definiuje minimalnego wieku, który będzie warunkował udział w programie. Brakuje też informacji o liczbie potencjalnych uczestników programu. Wg GUS w Gminie Pszczyna zarejestrowanych jest 21 klubów, w których ćwiczy łącznie 896 dzieci do lat 18 (dane na 2012 rok, brak nowszych informacji). Dane GUS nie uwzględniają trenujących osób do 21 roku. Na tej podstawie nie sposób jednak oszacować potencjalnej liczby uczestników programu, ponieważ tylko zawodnik uczestniczący we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez polski związek sportowy jest obowiązany do uzyskania orzeczenia lekarskiego o stanie zdrowia umożliwiającym bezpieczne uczestnictwo w tym współzawodnictwie, w szczególności uczestnictwie w treningach lub zawodach sportowych. W projekcie programu nie ma odniesienia do tych informacji.

Interwencja

Program nie przedstawia żadnego uzasadnienia, dla którego zwiększenie aktywności sportowej dzieci i młodzieży należy rozpocząć od wizyty w poradni sportowo-lekarskiej.

Wydaje się, że program polegać ma w głównej mierze na zwiększeniu dostępności do lekarza medycyny sportowej dla dzieci, oraz młodzieży do 21 roku życia. Zgodnie z Ustawą o Sporcie z 25.06.2010 tylko zawodnik uczestniczący we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez polski związek sportowy jest obowiązany do uzyskania orzeczenia lekarskiego o stanie zdrowia umożliwiającym bezpieczne uczestnictwo w tym współzawodnictwie, w szczególności uczestnictwie w treningach lub zawodach sportowych. Zakres badań jakie poszczególni zawodnicy powinni przeprowadzić określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 kwietnia 2011 r. w sprawie kwalifikacji lekarzy uprawnionych do wydawania zawodnikom orzeczeń lekarskich o stanie zdrowia oraz zakresu wymaganych badań specjalistycznych i diagnostycznych niezbędnych do uzyskania orzeczenia lekarskiego. W przypadku dzieci i młodzieży do ukończenia 21 roku życia, a także zawodników między 21, a 23 obowiązuje Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie trybu orzekania o zdolności do uprawiania danego sportu przez dzieci i młodzież do ukończenia 21. roku życia oraz przez

zawodników pomiędzy 21. a 23. rokiem życia z dnia 14 kwietnia 2011 r, które wydane zostało na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wnioskodawca nie precyzuje kompetencji realizatora programu. Pojawia się jedynie informacja, że świadczeń zdrowotnych udzielać będzie Poradnia Sportowo-Lekarską. Osoby zainteresowane badaniami zgłaszają się bez skierowań od lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Zauważyć należy, że na terenie Gminy Pszczyna działa Pszczyński Ośrodek Rehabilitacyjno - Terapeutyczny SPZOZ, którego jednym z celów statutowych jest orzekanie o stanie zdrowia oraz udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie medycyny sportowej. Z informacji odnalezionych na stronie Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ14 wynika, że placówka ta nie ma podpisanego kontraktu na świadczenie usług z zakresu medycyny sportowej. W województwie śląskim placówki świadczące usługi z zakresu medycyny sportowej znajdują się w następujących miejscowościach: Bielsko-Biała, Bytom, Chorzów, Częstochowa, Jastrzębie-Zdrój, Katowice, Myszków, Racibórz, Ruda Śląska, Skoczów, Sosnowiec, Tychy, Zabrze. Wnioskodawca nie odnosi się do powiązania działań programu ze świadczeniami zdrowotnymi finansowanymi ze środków publicznych, więc nie można określić przyczyny dla której wspomniana jednostka nie posiada aktualnego kontraktu z NFZ na świadczenie usług z zakresu medycyny sportowej.

Cele i efekty

Cele nie zostały prawidłowo określone, choć idea zwiększenia aktywności sportowej dzieci i młodzieży jest bardzo ważna i powinna być przedmiotem szerokiej społecznej inicjatywy zdrowotnej.

Cel główny określa działanie, które ma być zrealizowane w ramach programu, co nie jest prawidłowe, gdyż zrealizowanie interwencji w programie nie powinno być celem samo w sobie.

Nie przedstawiono oczekiwanych efektów, ani mierników efektywności programu.

Monitorowanie i ewaluacja

Monitorowanie programu opiera się wyłącznie na ocenie liczby wykonanych wizyt i przebadanych osób. Nie odnosi się w żaden sposób do zapotrzebowania zdrowotnego. Nie wskazano również harmonogramu monitorowania i osoby za nie odpowiedzialnej.

Warunki realizacji

Opiniowany projekt przesłany został łącznie z czterema innymi programami:

1. „Program profilaktyki i wczesnego wykrywania nowotworów płuc, gruźlicy i pylicy płuc na lata 2015-2020”
2. „Program profilaktyki przerostu prostaty na lata 2015-2020”
3. „Przesiewowe badania wad postawy u dzieci na lata 2015-2020”
4. „Świadczenia z zakresu medycyny sportowej na lata 2015-2020”
5. „Program kompleksowej wczesnej i ciągłej rehabilitacji i terapii dla pacjentów z terenu Gminy Pszczyna na lata 2015-2020”

Część poświęcona budżetowi odnosi się do wszystkich zawartych w piśmie przewodnim programów. Z informacji przedstawionych w opiniowanym projekcie wynika, że w latach 2010 – 2013 w trakcie realizacji poprzednich edycji programów co rok na dwa programy (dot. medycyny sportowej, oraz rehabilitacji) wydawano ze środków Gminy Pszczyna 180 500 zł. Przedstawione informacje są zupełnie nieprecyzyjne: nie wiadomo czy takie same kwoty przeznaczone będą na program w latach 2015 – 2020, a ponadto nie wiadomo jaka kwota zostanie przeznaczona tylko i wyłącznie na opiniowany obecnie program dotyczący świadczeń z zakresu medycyny sportowej, oraz co w ogóle wejdzie w zakres wspomnianych świadczeń.

Wnioskodawca nie oszacował również liczebności uczestników, w związku z czym nie jest możliwym obliczenie przewidzianych kosztów całkowitych projektu programu.

Na podstawie art 27 ust 8 Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wykonywanie badań z zakresu medycyny sportowej obejmujących dzieci i młodzież do ukończenia 21. roku życia oraz zawodników pomiędzy 21. a 23. rokiem życia, którzy nie otrzymują wynagrodzenia w związku z uprawianiem sportu jest świadczeniem gwarantowanym. Skierowanie na badania wstępne do uprawiania danej dyscypliny sportu wydaje lekarz POZ.

Problem zdrowotny

Wg art 37 Ustawy o sporcie z dnia 25.06.2010 Zawodnik uczestniczący we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez polski związek sportowy jest obowiązany do uzyskania orzeczenia lekarskiego o stanie zdrowia umożliwiającym bezpieczne uczestnictwo w tym współzawodnictwie, w szczególności uczestnictwie w treningach lub zawodach sportowych. Zakres badań jakie poszczególni zawodnicy powinni przeprowadzić określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 kwietnia 2011 r. w sprawie kwalifikacji lekarzy uprawnionych do wydawania zawodnikom orzeczeń lekarskich o stanie zdrowia oraz zakresu wymaganych badań specjalistycznych i diagnostycznych niezbędnych do uzyskania orzeczenia lekarskiego. Badania te obejmują:

- pomiary antropometryczne
- badanie elektrokardiograficzne
- badanie ogólne moczu z oceną mikroskopową osadu
- badanie odczynu opadania krwinek czerwonych
- badanie morfologii krwi obwodowej wraz ze wzorem odsetkowym
- oznaczenie stężenia glukozy w surowicy krwi
- badanie ortopedyczne
- konsultację stomatologiczną
- konsultację laryngologiczną
- konsultację okulistyczną
- konsultację neurologiczną (co 2 lata u zawodników uprawiających sporty i sztuki walki, oraz kick-boxing)
- badanie elektroencefalograficzne (co 2 lata u zawodników uprawiających sporty i sztuki walki, oraz kick-boxing)

- badanie radiologiczne odcinka szyjnego kręgosłupa (co 2 lata u zawodników uprawiających zapasy lub judo)
- badanie radiologiczne odcinka lędźwiowego kręgosłupa (co 2 lata u zawodników uprawiających podnoszenie ciężarów)
- badanie spirometryczne (co 2 lata u zawodników uprawiających pływaniarstwo)

Natomiast Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie trybu orzekania o zdolności do uprawiania danego sportu przez dzieci i młodzież do ukończenia 21. roku życia oraz przez zawodników pomiędzy 21. a 23. rokiem życia z dnia 14 kwietnia 2011 r, które wydane zostało na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych orzeczenie lekarskie o zdolności do uprawiania danego sportu wydaje się po przeprowadzeniu:

- wstępnych badań lekarskich,
- okresowych badań lekarskich,
- kontrolnych badań lekarskich (w przypadkach gdy podczas uprawiania sportu doznali urazu głowy, zmian przeciążeniowych, utraty przytomności, porażki przez nokaut, lub gdy przebyta inna choroba uniemożliwiła uczestniczenie w zajęciach sportowych lub zawodach sportowych)

Badania muszą zostać przeprowadzone przez lekarza specjalistę medycyny sportowej lub lekarza posiadającego certyfikat ukończenia kursu wprowadzającego do specjalizacji w dziedzinie medycyny sportowej. Skierowanie na badania wstępne wydaje lekarz POZ. Rozporządzenie nie określa szczegółowo w jakich odstępach czasowych należy przeprowadzać badania. W aktualnych aktach prawnych podmiotem wskazanym przez Ministra Zdrowia do przeprowadzania badań wstępnych i okresowych dla zawodników kadr narodowych lub olimpijskich, a także podmiotem rozstrzygającym o ostatecznej zdolności lub niezdolności do uprawiania sportu jest Centralny Ośrodek Medycyny Sportowej (COMS). Na stronie internetowej COMSu można odnaleźć informacje w jaki sposób można przygotować się do badań. „Na pierwsze badanie należy przynieść ze sobą skierowanie od lekarza pierwszego kontaktu (POZ) do Poradni Medycyny Sportowej skierowanie wystawia lekarz 1-go kontaktu, posiadający umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia. Na skierowaniu powinno się znajdować nazwa dyscypliny do jakiej będzie kwalifikowany. Na każde badanie należy się zgłosić z prawidłowo wypełnionym i podpisanym formularzem badania podmiotowego dodatkowo należy przynieść ze sobą dokumentację medyczną. W celu dokładnej oceny stanu zdrowia podczas badania z zakresu medycyny sportowej koniecznym jest poznanie całej "przeszłości medycznej" badanego zawodnika. W tym celu na badanie należy zabrać ze sobą także:

- książeczkę zdrowia dziecka
- karty informacyjne ze szpitala (jeżeli były pobyty szpitalu)
- informacje od lekarzy specjalistów (jeśli jesteś pod opieką lub obserwacją specjalisty).

Należy posiadać ze sobą aktualne wyniki badań morfologii krwi, OB. i moczu w innym przypadku badania zostaną przeprowadzone na miejscu w placówce.

Alternatywne świadczenia

Nie dotyczy.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, opiniuję, jak na wstępie.

Tryb wydania opinii

Opinię wydano na podstawie art. 48 ust. 2a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2011 r., Nr 122, poz. 696 z późn. zm.), z uwzględnieniem raportu nr: AOTM-OT-441-241/2014 „Program zdrowotny - świadczenia z zakresu medycyny sportowej na lata 2015 - 2020” realizowany przez: Gminę Pszczyna, Warszawa, luty 2015.